

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

زمان پذیرش نهایی: ۱۴۰۰/۰۳/۱۵

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

مروری بر کاربست آموزش ترکیبی: رویکردی نوین در نظام آموزشی

صدیقه ترکمن زهی بخشانی^۱، منصوره سادات میرهاشمی روته^۲، زینب خرم روز^۳، کلثوم جودکی^۴

۱- کارشناسی علوم تربیتی گرایش مدیریت و برنامه ریزی

۲- کارشناسی ارشد پژوهش هنر دانشکده هنر دانشگاه آزاد تهران غرب

۳- کارشناسی راهنمایی و مشاوره دانشگاه فرهنگیان

۴- کارشناسی معارف اسلامی دانشگاه آزاد اسلامی واحد خرم آباد

s.tukmenzehi@gmail.com

چکیده

یادگیری ترکیبی یک رویکرد آموزشی است که کلاس‌های حضوری و یادگیری آنلاین را با ترکیب می‌کند. از طریق یادگیری ترکیبی، برخی از دانش‌آموزان به صورت حضوری در کلاس شرکت می‌کنند، در حالی که برخی دیگر تقریباً از راه دور به کلاس می‌پیوندند. معلمان و مربیان از ابزارهای مختلفی مانند ویدئو کنفرانس برای آموزش هر دو گروه دانش‌آموزی استفاده می‌کنند. آموزش ترکیبی یک مدل یادگیری و آموزش است که در آن نیازهای مربیان، دانش‌آموزان و همه افرادی که در مؤسسه آموزشی کار می‌کنند از طریق ابزارهای آموزشی برآورده می‌شود. از این ابزارها برای ارائه آموزش به زبان آموزان حضوری و آنلاین استفاده می‌شود. آموزش ترکیبی زمان‌بندی انعطاف‌پذیری را ارائه می‌دهد و می‌تواند برای دانش‌آموزان به گونه‌ای تنظیم شود که شکاف یادگیری را کاهش دهد و مناسب همه باشد. ابزارهای اضافی برای تقویت و حمایت از نیازهای آموزشی هر دو گروه دانش‌آموزی استفاده می‌شود. در طول قرن گذشته، نگرانی قابل توجهی در مورد توانایی سیستم‌های آموزشی برای تجهیز دانش‌آموزان به آمادگی حرفه‌ای و شغلی کافی برای قرن بیست و یکم شکل گرفته بوده است. ثابت شده که رویکردهای مورد استفاده برای آموزش و یادگیری هم به طور مستقیم بر تجربیات یادگیری دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارد و هم به طور قابل توجهی در حال افزایش است. آموزش ترکیبی که معمولاً به عنوان ترکیبی از روش‌های یادگیری و یاددهی حضوری و آنلاین در نظر گرفته می‌شود، می‌تواند بر ادراک دانش‌آموزان از محیط یادگیری و متعاقباً بر تجربیات تحصیلی، نتایج یادگیری و پیشرفت تحصیلی نهایی آن‌ها تأثیر بگذارد. بنابراین انتظار می‌رود که بین یادگیری ترکیبی، تجربیات یادگیری دانش‌آموز و دستاورد نهایی رابطه معناداری وجود داشته باشد. در این مقاله با مطالعه مروری تحقیقات انجام شده در این زمینه، ضمن بررسی مفهومی آموزش ترکیبی به مزایا و معایب این شیوه آموزش پرداخته شده است. روش پژوهش در این مقاله از نوع توصیفی می‌باشد.

کلمات کلیدی: آموزش ترکیبی، نظام آموزشی، دانش‌آموزان، تجربه یادگیری.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۱. مقدمه

دانش‌آموزان فعلی مشتاق به فناوری دیجیتال و بومی چنان کسب و کارهایی هستند که در کاربردها و پتانسیل رسانه‌های اجتماعی مهارت بالایی دارند. این خوب است زیرا مربیان، مدارس، کسب‌وکارها و سایر سازمان‌ها از فارغ‌التحصیلان امروزی انتظار دارند که در این فناوری‌ها مهارت بالایی داشته باشند. ابزارهای رسانه‌های اجتماعی به‌طور اساسی نحوه نگاه و استفاده مردم از ارتباطات را تغییر می‌دهند. بنابراین، وظیفه ساخت لبه دانش بین مربی، دانش‌آموزان و سایر افرادی که علاقه مشترکی به موضوع دارند به اشتراک گذاشته می‌شود. همه‌گیری COVID-19 باعث ایجاد اختلال در آموزش عالی، به ویژه در آموزش مهندسی شد، جایی که انجام بسیاری از فعالیت‌های آموزشی و یادگیری به صورت آنلاین دشوار یا غیرممکن است. از آنجایی که در طول قرن گذشته، نگرانی قابل توجهی در مورد توانایی سیستم‌های آموزشی برای تجهیز دانش‌آموزان به آمادگی حرفه‌ای و شغلی کافی برای قرن بیست و یکم شکل گرفته بوده است؛ آموزش ترکیبی معمولاً به عنوان ترکیبی از روش‌های ارائه حضوری و آنلاین در نظر گرفته می‌شود که هدف آن این است که هر یک مکمل دیگری باشد. بنابراین، چنین رویکردی باید بر ادراک دانش‌آموزان از محیط یادگیری و متعاقباً بر رویکرد مطالعه و نتایج یادگیری تأثیر بگذارد. بنابراین انتظار می‌رود که بین یادگیری ترکیبی، تجربیات یادگیری دانش‌آموزان و دستاورد نهایی آنان رابطه معناداری وجود داشته باشد. مزایای استفاده از آموزش ترکیبی برای افزایش تجارب یادگیری دانش‌آموزان، عوامل موفقیت برای توسعه ماژول‌های یادگیری ترکیبی، و درک و نگرش دانش‌آموزان نسبت به آموزش ترکیبی نیز شناسایی شده و شباهت‌ها و تفاوت‌های بین دیدگاه معلمان و دانش‌آموزان در مورد آموزش ترکیبی مورد بحث قرار گرفته است. این بحث‌ها اساس توصیه‌هایی را برای توسعه شیوه‌ها و رویکردهای یادگیری و تدریس تشکیل می‌دهند که به طور بالقوه تجارب یادگیری دانش‌آموزان را افزایش می‌دهند. در این مقاله، نویسنده یک مطالعه مروری بر مقالات مرتبط با کیفیت تجارب یادگیری دانش‌آموزان در آموزش ترکیبی انجام داده است. هدف نویسنده بررسی نظرات مقالات مورد مطالعه در موارد به کارگیری آموزش ترکیبی و مزایایی بود که این روش برای تجارب یادگیری دانش‌آموزان فراهم می‌کند. بحث در این مقاله بر مطالب جمع‌بندی شده از مقالات در حوزه توسعه آموزش ترکیبی متمرکز شده و ادراک مربیان و دانش‌آموزان از محیط آموزش ترکیبی را گزارش کرده است. یافته‌های تحقیق مبنای توصیه‌هایی برای توسعه شیوه‌ها و رویکردهای یادگیری و تدریس است که تجارب یادگیری دانش‌آموزان را افزایش می‌دهد.

۲. مروری بر ادبیات موضوع

رویکرد ارائه شده در این مقاله بر اساس شیوه آموزش ترکیبی شامل استفاده از ترکیبی از آموزش سنتی رو در رو و آنلاین بود. در دوره‌های آموزشی ترکیبی، مواد آموزشی عمدتاً از طریق تعامل چهره به چهره ارائه می‌شود، اما آنها همچنین از طریق یک سیستم مدیریت یادگیری قوی (LMS) در دسترس بودند تا بتوانند پشتیبانی و تعاملات آنلاین پس از کلاس را برای مربی و دانش‌آموز و ارتباط دانش‌آموز و دانشجو فراهم کنند. این روش با هدف شناسایی عوامل حیاتی درگیر در توسعه یک روش آموزش ترکیبی موفق برای برنامه‌های محیط ساخته شده بود. [۱]

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

این مقاله مروری بر مدل و پیاده سازی یک مدل ارزیابی گسترده با هدف ارزیابی کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان که در سال ۱۹۹۷ در دانشگاه استافوردشایر در دو محیط یادگیری مجازی (VLEs)، فضای یادگیری لوتوس و COSE (ایجاد محیط‌های مطالعه) پیاده سازی شد، ارائه می‌دهد. این مقاله به ترتیب، مدل، ابزار ارزیابی، روش و یافته‌های کلیدی را مورد بحث قرار می‌دهد. این مطالعه نشان می‌دهد که دانش‌آموزان باید در یادگیری خود احساس حمایت بیشتری داشته باشند، به چالش‌های شناختی بیشتری برای تشویق تفکر مرتبه بالاتر نیاز دارند و ترجیح می‌دهند مطالب خود را به صورت چاپی دانلود کنند. علاوه بر این، معلمان باید آگاهی بیشتری از روش‌هایی که تفاوت‌های فردی بر تجربه یادگیری تأثیر می‌گذارد و راهبردهایی برای تسهیل بحث‌های الکترونیکی داشته باشند. به طور کلی، بسته به تجربه مربیان، دانش‌آموزان و موضوع مورد نظر، باید بین یادگیری آنلاین و یادگیری حضوری تعادل وجود داشته باشد. این مقاله در نهایت مدل را با توجه به فرآیندها و یافته‌های مطالعه، مورد ارزیابی قرار داده است [۲].

هدف این پژوهش بررسی رابطه بین کیفیت تجارب یادگیری دانش‌آموزان در حس تعلق به مدرسه با نگرشی به برنامه درسی است. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که نگرش به برنامه درسی با ضریب بتا ۴۲ درصد قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده کیفیت تجارب یادگیری است و بین مؤلفه‌های کیفیت تجارب یادگیری (منابع، محتوا، انعطاف‌پذیری، کیفیت روابط دانش‌آموز معلمی) و نگرش دانش‌آموزان نسبت به برنامه درسی رابطه معناداری وجود دارد [۳].

این مقاله با استفاده از رسانه‌های اجتماعی بر تلاش‌های مستمر برای افزایش تجارب یادگیری دانشجویان بازرگانی در مقطع کارشناسی تمرکز داشته است. کالج مورد مطالعه در این مقاله یک سیستم مدیریت دوره آنلاین (CMS) و آموزش را در اختیار مربیان قرار داده، اما استفاده از آن را برای دوره‌های سنتی به مربیان و استادان واگذار می‌نموده است. این مقاله از ویژگی‌هایی از CMS مانند تابلوهای اعلانات، ویکی‌ها و جلسات آنلاین استفاده نموده و همچنین ابزارهای دیگری مانند وبلاگ‌ها، پادکست‌ها، پیوند بسیار ساده (RSS) و توئیتر را به کار برده است. اگرچه گنجاندن ابزارها و مفاهیمی از قبیل رسانه‌های اجتماعی در یک دوره آموزشی نیازمند زمان و تلاش قابل توجهی است، نتایج بدست آمده فراتر از انتظارات نویسنده بوده است [۴].

در این مقاله، یک سیستم توصیه‌کننده، با استفاده از الگوریتم‌های مختلف یادگیری ماشین، برای پیش‌بینی اقدامات مناسب بر اساس مشخصات دوره، سوابق تحصیلی و ارزیابی‌های نتایج یادگیری دوره پیشنهاد شده است. نویسندگان مشکل را به عنوان یک مسئله طبقه‌بندی باینری چند کلاسه چند برچسبی فرموله کرده و مجموعه داده به روش‌های مختلف تبدیل مسئله و روش‌های تطبیقی مانند یک در مقابل همه، ارتباط باینری، مجموعه قدرت برچسب، زنجیره طبقه‌بندی‌کننده، ML-KNN و طبقه بندی تطبیقی بازنویسی شده است. نتایج به دست آمده در این مقاله نشان داده است که سیستم توصیه‌گر پیشنهاد شده اقدامات توصیه‌شده بیشتری را برای بهبود تجارب یادگیری دانش‌آموزان ارائه می‌کند [۵].

این مطالعه تغییرات تجربیات دانش‌آموزان را در طی همه‌گیری بیماری COVID-19 با استفاده از یک پرسشنامه تجربه درسی فرآیند محور، بررسی کرده است. در پاسخ‌های داده شده به این پرسشنامه در مقایسه با تحقیق مشابه در سال‌های قبل به طور کلی، دانش‌آموزان رضایت کمتری از دوره‌های خود نشان داده‌اند، نشان دادند که بازخورد کمتری دریافت کرده‌اند و نظرات ارزشمند کمتری دریافت کرده‌اند و درک انتظارات و استانداردهای کار دشوارتر بوده است. از جنبه مثبت، دانش‌آموزان گزارش داده‌اند که ارزیابی کمتر در مورد حقایق و بیشتر در مورد درک عمیق بوده است. بر اساس جنسیت، دانش‌آموزان پسر

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

به طور کلی نسبت به تجربه یادگیری آنلاین منفی تر بوده‌اند، در حالی که به نظر می‌رسیده است دانش‌آموزان دختر بهتر توانسته‌اند از تغییر به یادگیری آنلاین بهره ببرند. نتایج این مطالعه مزیت بزرگ استفاده از یک سیستم ارزیابی دوره قوی را نشان داده است که به جای رضایت، بر تجربه یادگیری دانش‌آموزان تمرکز می‌کند، و راهی برای آمادگی برای مطالعه سیستماتیک اثرات اختلالات احتمالی آینده در آموزش عالی را پیشنهاد می‌کند [۶].

این مقاله با درک تجربیات یادگیری دانشجویان به عنوان یک شاخص مهم کیفیت آموزش عالی، بر دانشجویان بین‌المللی مقطع کارشناسی در چین تمرکز کرده و تجربیات یادگیری آنها را از سه منظر، یعنی محیط یادگیری درک شده، مشارکت تحصیلی و توسعه دانشجو مورد بحث قرار داده است. این تحقیق رشد تحصیلی پاسخ‌دهندگان را در طیفی از مهارت‌ها و توانایی‌ها نشان داد، در حالی که تجربیات یادگیری آنها تا حد زیادی رضایت‌بخش نبوده است. به طور خاص، این تحقیق ارزیابی متوسط تا سطح پایین پاسخ‌دهندگان از محیط یادگیری درک شده کلاس درس، سطح پایین درگیری تحصیلی آنها و تأثیرات منفی قابل توجه محیط یادگیری کلاس درس و درگیری تحصیلی بر رشد تحصیلی آنها را نشان داده است. این تجزیه و تحلیل مفاهیمی را برای افزایش تجارب یادگیری مثبت دانش‌آموزان بین‌المللی مقطع کارشناسی در چین و بهبود کیفیت آموزش دانش‌آموزان بین‌المللی چینی دارد. تجارب یادگیری دانشجویان یک شاخص مهم برای کیفیت تدریس در کالج است. این ارائه ویژگی‌های تجربیات یادگیری دانشجویان بین‌المللی در مقطع کارشناسی در دانشگاه‌های چین را بررسی می‌کند و رابطه بین سه بعد یادگیری آنها را تجزیه و تحلیل می‌کند [۷].

هدف این تحقیق ارزیابی میزان رضایت دانش‌آموزان دوره متوسطه از پلتفرم‌های یادگیری آنلاین و تجربیات یادگیری در طول همه‌گیری کروناویروس جدید COVID-19 بوده است. این مقاله بر اساس نظریه‌های یادگیری تحول آفرین است که اقتدار و سرمایه گذاری فراگیران را بر یادگیری خود توصیف می‌کند. تحقیقات کمی با استفاده از نظرسنجی انجام شده، با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. یافته‌های تحقیق نشان داد که دانش‌آموزان از کارکنان دانشگاه و اعضای هیئت علمی که بر روی پلتفرم‌های آنلاین خاص برای استفاده، سیستم نمره‌دهی، گزینه‌های ارزیابی، کارگاه‌های آموزشی، پشتیبانی فنی آنلاین و موارد دیگر توافق کردند، رضایت داشته‌اند. طبق نظر نویسندگان، این مطالعه مستلزم تحقیقات بیشتر در زمینه ادغام کارگاه‌های توسعه حرفه‌ای و دوره‌های آموزشی عملی برای یادگیری و آموزش آنلاین برای تأیید تکنیک‌های تدریس نوآورانه و طرح‌های ارزیابی جایگزین برای مدرسان، فراگیران، مدیران و سیاست‌گذاران بوده است [۸].

مطالعات نشان داد که یادگیری مؤثر در یک یادگیری عملی در انجام کار عملی صورت می‌گیرد که به دانش‌آموزان فرصت داده شود تا آنچه را که در کلاس درس آموخته‌اند تمرین کنند و آزمایشگاه (یا هر بستر مرتبط با آن کار عملی) مهارت‌ها تحت نظارت و حمایت، با بازخورد در محیطی که در آن روابط بین فردی خوب وجود دارد و با ارائه بازخورد فراهم شود. البته نیاز به استفاده از راهبردهایی وجود دارد که علاوه بر ایجاد یک محیط یادگیری عملی مساعد، یادگیری را حین انجام کار عملی تسهیل کند [۹].

در این مقاله تجربیات دانش‌آموزان در طول یادگیری مشارکتی و یادگیری در قالب آموزش گروه بزرگ مقایسه گردیده است. در گروه اول دانش‌آموزان در گروه‌های کوچکی سازمان‌دهی شدند تا در مورد چگونگی اعمال اصول روانشناختی مهم در پروژه-های یاددهی-یادگیری با یکدیگر بحث کنند. دانش‌آموزان در طول یادگیری به دو گروه در قالب یادگیری مشارکتی و آموزش گروه بزرگ تقسیم شدند تا نویسندگان مقاله بتوانند تجربیات ادراکی خود را با روش نمونه‌گیری تجربه اندازه‌گیری کنند. نتایج

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

نشان داد که کیفیت کلی تجربه در طول یادگیری مشارکتی بیشتر بوده است. در این روش منافع خاصی برای تفکر در مورد کار، مشارکت دانش آموزان، ادراک از اهمیت کار، و سطوح بهینه چالش و مهارت رخ داده است. دانش آموزان خودآگاهتر بودند ولی در عین حال در حین یادگیری مشارکتی مشکل بیشتری در تمرکز داشتند. کیفیت این تجربه در زمینه‌های آموزشی برای دانش آموزان با پیشرفت بالا و پایین تفاوتی نداشت. دانش آموزان با پیشرفت بالا به طور کلی کیفیت تجربه بیشتری را در هر دو زمینه آموزشی، به ویژه در زمینه‌های مشارکت، مهارت درک شده و عزت نفس تجربه کردند [۱۰].

۳. آموزش ترکیبی

تعاریف آموزش ترکیبی

در سال‌های اخیر بحث‌های زیادی در مورد واژه « آموزش ترکیبی » صورت گرفته است، اما هنوز هیچ تعریف واحد مورد توافقی وجود ندارد با این حال، موضوع مشترکی که در ادبیات مربوط به این حوزه ارائه شده است، شناخت ترکیبی از محیط‌های مجازی و فیزیکی می‌باشد. در واقع آموزش ترکیبی را به عنوان همگرایی یادگیری از طریق ارتباطات چهره به چهره با تعامل همزمان انسانی با یادگیری از طریق ارتباطات مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) که غیرهمزمان و مبتنی بر متن هستند توصیف می‌کند [۱۱]. این تعریف به ترکیب‌های دیگر فناوری ها، مکان ها یا رویکردهای آموزشی تعمیم می‌یابد. می‌توان گفت که آموزش ترکیبی به عنوان "تلفیقی متفکرانه از تجربیات یادگیری حضوری و آنلاین" تعریف می‌شود و بر نیاز به تأمل در رویکردهای سنتی و طراحی مجدد یادگیری و آموزش در این زمینه جدید را می‌طلبد. آموزش ترکیبی یک رویکرد مفید است، زیرا تمرکز طراحی یادگیری را با تغییر تأکید از در نظر گرفتن محیط‌های حضوری و آنلاین به طراحی مسائل، مانند در نظر گرفتن، تغییر می‌دهد. فرآیند و هم افزایی ترکیب بین محیط‌های آنلاین و چهره به چهره همچنان در کلیه مقالات این حوزه مطرح می‌شود.

آموزش ترکیبی تلفیقی است از روش‌های ارائه که مکمل یکدیگر هستند و برای حمایت از یادگیری دانش آموزان به کار می‌روند. چهار مفهوم مختلف از آموزش ترکیبی ارائه می‌گردد که عبارتند از:

- ترکیب یا تلفیق فناوری مبتنی بر وب برای دستیابی به یک هدف آموزشی؛
- ترکیب رویکردهای آموزشی (مانند ساخت‌گرایی، رفتارگرایی، شناخت‌گرایی) برای ایجاد یک نتیجه یادگیری بهینه با یا بدون فناوری آموزشی؛
- ترکیب هر شکلی از فناوری آموزشی با آموزش حضوری توسط مربی؛
- ترکیب فناوری آموزشی با وظایف شغلی واقعی.

آموزش ترکیبی نباید صرفاً از نظر ارائه و فناوری در نظر گرفته شود. اگر قرار است اصطلاح آموزش ترکیبی دوام داشته باشد، باید استفاده از آن را فراتر از فناوری گسترش دهیم. باید به همان اندازه که در مورد ارائه آموزش باشد، در مورد متدولوژی یادگیری متفاوت باشد. ما باید بیشتر بدانیم که چه چیزی به یادگیرندگان انگیزه می‌دهد، به چه حمایتی نیاز دارند و چگونه این مداخلات حمایتی می‌توانند در عمل انجام شوند. فقط با این درک می‌توانیم "ترکیب" را درست به دست آوریم. بنابراین

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

آموزش ترکیبی خود یک ترکیب است. این ترکیبی از رویکردهای آموزشی است که اثربخشی و فرصت‌های اجتماعی شدن کلاس را با پیشرفت‌های تکنولوژیکی یادگیری آنلاین ترکیب می‌کند. در این ترکیب یک تغییر پارادایم وجود دارد که در آن تأکید از آموزش به یادگیری تغییر می‌کنند. برای تقویت این تغییر، یک دوره آموزشی ترکیبی باید تعامل بین مربی و دانش‌آموزان و همچنین بین دانش‌آموزان را افزایش دهد. علاوه بر این باید مکانیسم ادغام بازخورد شکلی و جمعی را به منظور تقویت تجربیات یادگیری دانش‌آموزان افزایش دهد [۱۲].

بنابراین، آموزش ترکیبی یک طراحی مجدد اساسی از مدل آموزشی با تغییر از آموزش سخنرانی محور به دانش‌آموز محور است که در آن دانش‌آموزان به یادگیرندگان فعال و تعاملی تبدیل می‌شوند. آموزش ترکیبی نیز می‌تواند تمرین خوبی در نظر گرفته شود. به عبارت دیگر، استفاده از آموزش ترکیبی به عنوان یک روش ارائه می‌تواند دو اصل را آشکار کند که عبارتند از: «دانش‌آموزان را تشویق می‌کند تا در یادگیری فعال شرکت کنند» و «تشویق ارتباط بین دانش‌آموزان و معلمان». استفاده از آموزش ترکیبی همچنین می‌تواند به طور بالقوه یک اصل عمل خوب دیگر را ایجاد کند، و آن ارائه بازخورد سریع است، زیرا آموزش ترکیبی معمولاً شامل تعامل آنلاین است که می‌تواند بازخورد را تسهیل کند. با این حال، اینکه آیا بازخورد سریع رخ می‌دهد یا خیر، بستگی به تعداد دفعات استفاده مربیان و دانش‌آموزان از پلت فرم آنلاین مربوطه دارد. مزایای آموزش ترکیبی آموزش ترکیبی برای دانش‌آموزان و موسسات مفید است. بهبود نتایج یادگیری، انعطاف پذیری دسترسی، احساس اجتماع، استفاده مؤثر از منابع و رضایت دانش‌آموزان را تسهیل می‌کند.

مزایای آموزش ترکیبی

آموزش ترکیبی برای دانش‌آموزان و موسسات مفید است. بهبود نتایج یادگیری، انعطاف پذیری دسترسی، احساس جامعه، استفاده مؤثر از منابع و رضایت دانش‌آموزان را تسهیل می‌کند. چندین مطالعه تحقیقاتی نشان داده است که دوره‌هایی با استفاده از آموزش ترکیبی به عنوان یک روش ارائه، به بهبود نتایج یادگیری برای دانش‌آموزان کمک می‌کنند. تحقیقات بهبود نتایج یادگیری و کاهش نرخ ترک تحصیل-شکست و کناره‌گیری از تحصیل را نشان داده‌اند [۱]. همچنین طراحی مجدد درس منجر به دستیابی دانش‌آموزان به نمرات بالاتر، دانش بیشتر و درک بیشتر مفاهیم درسی شده است. استفاده از آموزش ترکیبی تأثیر مثبتی در کاهش نرخ ترک تحصیل و بهبود نمرات امتحانی دارد. یکی دیگر از مزایای کلیدی آموزش ترکیبی افزایش انعطاف پذیری دسترسی به یادگیری است که استقلال، انعکاس و قدرت تحقیق دانش‌آموز را تقویت و بازبینی و کنترل یادگیری را تسهیل می‌کند [۱]. ماژول‌های آموزش ترکیبی تلفیقی از اجزای حضوری و آنلاین هستند. این قالب به زبان آموزانی که در فاصله‌ای از مرکز آموزشی زندگی می‌کنند اجازه می‌دهد تا در یک برنامه ثبت نام کنند. علاوه بر این، مؤلفه‌های آنلاین به دیگر زبان‌آموزان کمک می‌کنند تا در هر زمان و مکانی که ترجیح می‌دهند کار کنند، زیرا می‌توانند بدون سفر به مرکز آموزشی به اینترنت دسترسی داشته باشند. همچنین توانایی دانش‌آموزان برای کنترل سرعت یادگیری خود را افزایش می‌دهد.

از طریق یادگیری ترکیبی، دانش‌آموزان می‌توانند در صورت امکان و زمانی که بتوانند به یک دوره آموزشی برسند [۱۳]. آموزش ترکیبی پتانسیل تحول آفرین دارد و به مؤسسات فرصتی برای پذیرش فناوری، تشویق جامعه تحقیق و حمایت از یادگیری فعال و معنادار می‌دهد. آموزش ترکیبی توانایی پرورش یک جامعه یادگیری حرفه‌ای را دارد و در عین حال هنوز به

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

دلیل گنجاندن یک جزء چهره به چهره امکان توسعه انسجام اجتماعی را می‌دهد. اثربخشی هزینه و منابع نیز مزیت آموزش ترکیبی در نظر گرفته می‌شود. هزینه‌های مؤسسات صرفه‌جویی می‌شود زیرا مواد توسعه‌یافته را می‌توان به صورت آنلاین قرار داد و برای مدت زمان طولانی مجدداً استفاده کرد. علاوه بر این، اندازه گروه را می‌توان افزایش داد و تعداد کلاس‌ها را کاهش داد. استفاده از آموزش ترکیبی می‌تواند زمان تماس کارکنان و دانش‌آموزان در کلاس درس را کاهش دهد و در نتیجه در هزینه‌های کارکنان صرفه‌جویی کند. اگرچه صرفه‌جویی در هزینه باید به وضوح به عنوان یک مزیت معتبر آموزش ترکیبی در نظر گرفته شود، بسیاری از نویسندگانی که در مورد این موضوع می‌نویسند معتقدند که صرفه‌جویی در هزینه نباید به عنوان هدف اصلی برای پذیرش آموزش ترکیبی در نظر گرفته شود، و اینکه نتایج یادگیری بهبود یافته همچنان باید دلیل اصلی برای یادگیری باشد. پیاده‌سازی آموزش ترکیبی رضایت دانش‌آموزان را نیز افزایش می‌دهد. آموزش ترکیبی دانش‌آموزان را قادر می‌سازد تا با انگیزه‌تر و درگیرتر در فرآیند یادگیری شوند، در نتیجه تعهد و پشتکار آنها را افزایش می‌دهد [۱۴]. کارکنان و دانش‌آموزان هر دو گزارش کرده‌اند که مؤلفه‌های آنلاین یادگیری ترکیبی، توسعه مهارت‌های تفکر انتقادی را تشویق می‌کنند. همچنین رضایت دانش‌آموزان در دوره‌های آموزش ترکیبی در مقایسه با دوره‌های صرفاً حضوری بیشتر است. بنابراین، آموزش ترکیبی هم برای دانش‌آموزان و هم برای مؤسسات مفید است.

بر اساس یافته‌های این مطالعه، مزیت اصلی استفاده از یادگیری ترکیبی، انعطاف‌پذیری دروس است. این انعطاف‌پذیری دانش‌آموزانی را با سبک‌های یادگیری متنوع، الزامات دسترسی به دوره‌های غیر سنتی، و اولویت‌های غیر سنتی سرعت دروس را در خود جای می‌دهد. وقتی بخش بالایی از دانش‌آموزان دوره (یعنی بیش از ۵۰٪) از جمعیت دانش‌آموزی را دانش‌آموزان بالغ تشکیل می‌دهند (به نحوی که بسیاری از آنها پس از سال‌ها کار تمام وقت برای تحصیل بازگشته باشند)؛ به طور اجتناب‌ناپذیری، آنها ترجیحات و نگرش‌های متفاوتی نسبت به یادگیری نسبت به همکلاسی‌های کوچکتر خود دارند. چرا که اکثر دانش‌آموزان بالغ هنوز هم به صورت تمام وقت یا پاره وقت کار می‌کنند. بنابراین، انعطاف‌پذیری یکی از ملاحظات مهم برای آموزش ترکیبی است. این یافته ویژگی‌های آموزشی آموزش ترکیبی را همانطور که در ادبیات موجود ذکر شده است [۱۲].

این انتظار وجود دارد که با این نوع ارائه، دانش‌آموزان قبل از حضور در کلاس‌ها با استفاده از منابع آنلاین غنی در دسترس قبل از زمان برنامه ریزی شده کلاس درس، برای مطالعه خود آماده شده و بر تعامل با سایر دانش‌آموزان تمرکز کنند و معلمان در طول زمان تماس با کلاس. این امر به ویژه در مورد دوره‌های پاره وقت، که در آن دانش‌آموزان به طور منظم در کلاس‌ها شرکت نمی‌کنند، و در جایی که استادان باید از زمان تماس برای ایجاد فعالیت‌های تعاملی به جای استفاده از زمان ارزشمند برای انتقال اطلاعات عمومی استفاده کنند، مهم است.

مزیت دیگر روش‌های مختلف ارائه، از جمله استفاده از تجربیات کاری شبیه‌سازی شده، مانند سفرهای میدانی، مشاهدات و مطالعات موردی، مفید بودن آنها برای افزایش دانش عملی دانش‌آموزان است. آموزش ترکیبی به ویژه برای موضوعاتی که نیاز به تجربه عملی دارند، مانند آموزش معلمان، فناوری ساخت و ساز و توسعه اموال، مناسب است. افرادی که سابقه زیادی در استفاده از آموزش ترکیبی دارند و یا مدرس دوره‌های آموزش از راه دور خالص هستند بیان می‌دارند که استفاده از آموزش ترکیبی به عنوان یک روش ارائه یک درس بسیار "پیشرو" است. البته ترجیح داده می‌شود که به جای ایده‌های سریع ایده‌های جدیدتری ارائه شود. اگر ایده‌ها خیلی سریع معرفی شوند و قبلاً آزمایش یا اجرا نشده باشند، به راحتی می‌توانند منجر به

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

شکست شوند. همچنین پذیرش و عادت به تغییرات اساسی در مدت زمان کوتاه برای دانش آموزان دشوار است که بر تجربیات یادگیری دانش آموزان تأثیر منفی می‌گذارد.

چالش‌های یادگیری ترکیبی

استفاده از آموزش ترکیبی می‌تواند چالش‌هایی را برای دانش‌آموزان و معلمان ایجاد کند. انتظارات غیرواقع بینانه و احساس انزوا چالش‌هایی برای دانش‌آموزان است، در حالی که معلمان با زمان و مسائل حمایتی به چالش کشیده می‌شوند. هم دانش‌آموزان و هم مؤسسات با چالش‌هایی مواجه می‌شوند که ناشی از مسائل فناوری است. دانش‌آموزانی که در دوره‌های ترکیبی ثبت نام می‌کنند، گاهی اوقات می‌توانند انتظارات غیر واقعی داشته باشند. دانش‌آموزان در آن مطالعات تصور می‌کردند که کلاس‌های کمتر به معنای کار کمتر، مهارت‌های مدیریت زمان ناکافی و مشکلاتی در پذیرش مسئولیت یادگیری شخصی است. دانش‌آموزان در چنین دوره‌هایی نیز به دلیل کاهش فرصت‌های تعامل اجتماعی در یک محیط کلاسی حضوری احساس انزوا می‌کنند [۱۳]. مشکل داشتن با فناوری‌های پیچیده‌تر چالش دیگری برای اجرای آموزش ترکیبی است. این به ویژه در موردی بود که دانش‌آموزان مجبور بودند به اتصالات اینترنتی کند (مثلاً تلفنی) تکیه کنند [۱۳]. اتصال ضعیف به اینترنت توانایی دانش‌آموزان را برای درگیر شدن در بحث آنلاین مهار می‌کند و ناامیدی قابل توجهی ایجاد می‌کند که می‌تواند بر یادگیری تأثیر منفی بگذارد.

یکی دیگر از چالش‌های مرتبط با فناوری، دسترسی فراگیر این فناوری است. اگرچه انعطاف‌پذیری برای یادگیری آنلاین و از راه دور که توسط آموزش ترکیبی ارائه می‌شود سودمند تلقی می‌شود، دسترسی فراگیر ممکن است برای زندگی شخصی فراگیران نیز تهاجمی باشد. برای برخی، مؤلفه آنلاین منجر به زمان بیشتری برای مطالعه و کمتر به نگرانی‌های شخصی می‌شود. این می‌تواند منجر به احساس غرق شدن و خستگی شرکت کنندگان شود [۱۳]. همانطور که دغدغه‌های زمانی چالشی برای دانش‌آموزان است، اولین چالش برای اجرای آموزش ترکیبی برای معلمان تعهد زمانی است. برنامه ریزی و توسعه یک دوره آموزشی ترکیبی با ثبت نام زیاد معمولاً دو تا سه برابر زمان لازم برای توسعه یک دوره مشابه در قالب سنتی طول می‌کشد. چالش دیگر معلمان عدم حمایت از طراحی دوره است. برای اطمینان از تجربه آموزش ترکیبی موفق برای دانش‌آموزان، باید حمایت از معلم برای طراحی مجدد دوره وجود داشته باشد، که ممکن است شامل تصمیم‌گیری در مورد اهداف دوره‌ای باشد که می‌توان از طریق فعالیت‌های یادگیری آنلاین به بهترین نحو به دست آورد، چه چیزی را می‌توان در کلاس درس به بهترین نحو انجام داد، و چگونه می‌توان یکپارچه کرد. این دو محیط یادگیری. چالش نهایی برای معلمان آن است که آموزش ترکیبی را پیاده‌سازی می‌کنند، دشواری در دستیابی به مهارت‌های فناوری یادگیری جدید، مانند نحوه تقویت جوامع یادگیری آنلاین، تسهیل انجمن‌های گفتگوی آنلاین، و مدیریت دانش‌آموزان است [۱۵]. همانطور که برای دانش‌آموزان، فناوری می‌تواند برای معلمان نیز که آموزش ترکیبی را پیاده‌سازی می‌کنند نیز چالشی باشد. جدول ۱ خلاصه‌ای از مزایا و چالش‌های مرتبط با آموزش ترکیبی را نشان می‌دهد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

جدول ۱. خلاصه‌ای از مزایا و چالش‌های یادگیری ترکیبی

چالش‌ها	فواید
<ul style="list-style-type: none"> • انتظارات غیر واقعی دانش آموزان • انزوای درک شده توسط دانش آموز • مشکلات فنی برای دانش آموزان • تهاجم به سایر حوزه‌های زندگی • تعهد زمانی • مشکلات فناوری برای مؤسسات • عدم پشتیبانی از طراحی مجدد دوره • مشکل در کسب مهارت‌های جدید آموزشی و فناوری 	<ul style="list-style-type: none"> • بهبود نتایج یادگیری دانش آموزان • انعطاف پذیری بیشتر برای دانش آموزان و معلمان • بهبود استقلال، تفکر، و مهارت‌های تحقیق • کاهش نرخ خروج دانش آموزان • توانایی ایجاد یک محیط یادگیری حرفه ای • صرفه جویی در هزینه و منابع بالقوه • استفاده از تجربیات کاری شبیه سازی شده • دسترسی به منابع آنلاین غنی پیش از برگزاری کلاس

عوامل موفقیت در آموزش ترکیبی

موفقیت آموزش ترکیبی به عنوان عملی که دستیابی به نتایج یادگیری با کیفیت بالا و تجربیات یادگیری مثبت دانش آموز را ارتقا می‌دهد، با رضایت بالای معلم و حجم کاری معقول که به کارکنان اجازه می‌دهد برای تحقیق و بورسیه وقت بگذارند، تعریف شده است. همانطور که آموزش ترکیبی برای دانش آموزان و مدارس دارای مزایا و چالش‌هایی است، همانطور که دانش آموزان و مؤسسات با چالش‌ها روبرو می‌شوند، باعث موفقیت می‌شوند. همانطور که دانش آموزان یاد می‌گیرند انتظارات و احساس انزوای خود را مدیریت کنند، معلمان بر زمان غلبه می‌کنند و مسائل را پشتیبانی می‌کنند، و دانش آموزان و مؤسسات آموزشی چالش‌های فناوری را در آغوش می‌گیرند، موفقیت نشات می‌گیرد. عوامل دانش آموزی و مدرسه ای مؤثر بر موفقیت آموزش ترکیبی همانطور که در ادبیات شناسایی شده‌اند در زیر تشریح شده‌اند.

- **عوامل دانشجویی:** در نظر گرفتن نیازهای یادگیرندگان و مدیریت انتظارات و سطح درک آنها برای توسعه و اجرای ماژول‌های آموزش ترکیبی موفق مهم است. شواهد از ادبیات همچنین نشان می‌دهد که مهم است که انگیزه یادگیرندگان در نظر گرفته شود، برای اطمینان از آمادگی یادگیرنده و توانایی یادگیرندگان برای مقابله با یادگیری مستقل. نگرش و انگیزه یادگیرندگان را زمانی که یادگیری مجازی (آموزش الکترونیکی) درگیر می‌شود، مهم می‌دانند، زیرا این عوامل بر پذیرش و مشارکت تأثیر می‌گذارند. مدیریت انتظارات دانش آموزان، به ویژه این ایده که کلاس‌های حضوری کمتر به معنای کار کمتر است، مهم است. در واقع، دانش آموزان باید تشویق شوند تا مسئولیت و استقلال بیشتری نسبت به یادگیری خود داشته باشند. علاوه بر این، آموزش ترکیبی تنها در صورتی می‌تواند با موفقیت اجرا شود که فراگیران دانش کافی و آماده استفاده از فناوری جدید معرفی شده را داشته باشند. فراگیران باید برای هدایت فناوری اطلاعات و ارتباطات مورد استفاده در آموزش ترکیبی آموزش دیده و مجهز شوند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

• **عوامل نهادی:** اولین عامل سازمانی مورد نیاز برای آموزش ترکیبی موفق، تخصیص خدمات اختصاصی برای حمایت و کمک به فراگیران و تسهیل‌گران در طول توسعه و استفاده از ماژول‌ها است. این شامل صرف منابع برای ارتباطات برای تشویق مربیان و کاربران نهایی احتمالی برای مشارکت فعال و آگاهی کامل از ابتکارات آموزش ترکیبی است. تاکید در این ارتباط باید بر یادگیری و نتایج مرتبط با آن به جای استفاده از فناوری فقط متمرکز شود. هدف آن تشویق ارتباط بین کاربران و توسعه دهندگان و کمک به افراد درگیر برای استفاده کامل از منابع موجود است. با این حال، همانطور که دانش‌آموزان باید خود را با فناوری آموزش ترکیبی وفق دهند، به مربیان نیز باید آموزش داده شود که از این فناوری از سمت کاربر استفاده کنند تا به طور مؤثر یادگیری دانش‌آموز را تسهیل کنند. نگرش، آمادگی و مهارت‌های فن‌آوری تسهیل‌گران دوره به همان اندازه مهم است، زیرا همه این عوامل بر میزان موفقیت آنها در استفاده، توسعه و به‌روزرسانی ابزارها و منابع مبتنی بر فناوری در عملیات تأثیر می‌گذارد. برای موفقیت آمیز بودن یادگیری ترکیبی، الزامات تکنولوژیکی نیز وجود دارد که باید رعایت شوند. محتوای دوره و رویکردهای یادگیری برای دسترسی، با در نظر گرفتن پهنای باند، دیوارهای آتش، و سرعت اتصال ارزیابی شوند، دسترسی آسان و منظم به فناوری برای هر دو تسهیل‌کننده و فراگیران پیش نیاز لازم برای ارائه موفقیت آمیز آموزش الکترونیکی است. اگرچه فناوری آشکارا برای اجرای آموزش ترکیبی مهم است، تاکید باید از تمرکز صرفاً تکنولوژیکی به روش‌ها و سبک‌های آموزش و یادگیری معطوف شود. فناوری باید صرفاً به عنوان وسیله‌ای برای تسهیل یادگیری دانش‌آموزان در نظر گرفته شود.

تحقیقات زیادی بر جنبه‌های مختلف آموزش ترکیبی متمرکز شده است. مقاله [۱۲] بررسی گسترده‌ای از روند انتشار در آموزش ترکیبی در ۱۰ سال گذشته انجام داده است. یکی از یافته‌های آنها این است که تحقیقات تجربی محدودی در این زمینه تا زمان تحقیق انجام شده بوده است. در عوض، تمرکز بر تعاریف، مدل‌ها و پتانسیل آموزش ترکیبی بوده است. هدف این تحقیق پر کردن این شکاف‌ها و گزارش یک مطالعه تجربی در مورد دیدگاه‌های معلمان و دانش‌آموزان در مورد آموزش ترکیبی در یک موسسه واحد بریتانیا است. این مقاله بر بررسی مزایایی که آموزش ترکیبی از نظر حمایت و افزایش تجارب یادگیری دانش‌آموزان به همراه دارد، تمرکز دارد. علاوه بر این، درک دانش‌آموزان از آموزش ترکیبی را بررسی می‌کند. یافته‌های تحقیق تلاش می‌کند تا مشخص کند که آیا عوامل نهادی بر اجرای آموزش ترکیبی تأثیر دارند و چگونه و تا چه حد این تأثیرات احساس می‌شود.

معلمان در دسترس بودن منابع را به عنوان مهم‌ترین عامل برای موفقیت در هنگام توسعه ماژول‌های مربوط به آموزش ترکیبی شناسایی کرده‌اند. دو منبعی که بسیار ذکر شده‌اند، فناوری اطلاعات و منابع انسانی هستند که شامل منابع توسعه پلتفرم برای ارائه آموزش ترکیبی مانند LMS و توسعه و نگهداری مداوم آن است. منابع انسانی برای توسعه یک رویکرد آموزش ترکیبی و مناسب ساختن آن برای استفاده در رشته‌های مختلف بسیار مهم است. توسعه اولیه آموزش ترکیبی به منابع زیادی از جمله منابع مالی، زمان، تلاش و تخصص نیاز دارد. منابع مستمر نیز در سراسر ارائه ماژول مورد نیاز است تا استاندارد بالایی از ارائه و پشتیبانی برای کاربران حفظ شود. علاوه بر این، حمایت مدیران ارشد نیز پیش نیاز مهمی برای تخصیص منابع است. حمایت از سوی مدیران ارشد برای توسعه آموزش ترکیبی حیاتی است، زیرا مستلزم تخصیص منابع و حمایت آنها در رویکردهای ارائه جایگزین است. بدون آن، هیچ توصیه‌ای در مورد استفاده از آموزش ترکیبی امکان‌پذیر نیست.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

همچنین باید اضافه نمود که اطمینان از مناسب بودن آموزش ترکیبی به عنوان یک روش ارائه برای دوره‌های شناسایی شده برای توسعه موفقیت آمیز دوره ضروری است. بسیاری عمدتاً به این دلیل از آموزش ترکیبی استفاده می‌کنند که درس ارائه شده توسط ایشان به دانش‌آموزان مناطقی دورتر از محل استقرار مرکز آموزشی ارائه می‌گردد. دوره‌ها عمدتاً به صورت آنلاین و با تماس گاه به گاه کلاس درس ارائه می‌شوند. مواد آموزشی به صورت آنلاین در دسترس هستند و مربیان از طریق اینترنت با دانش‌آموزان ارتباط برقرار می‌کنند. از آنجایی که ماهیت برخی دوره‌های خاص به ارتباطات اینترنتی زیادی نیاز دارند، آموزش ترکیبی یک انتخاب روش ارائه منطقی برای آن‌هاست. در این شرایط، استفاده از آموزش ترکیبی به عنوان یک روش ارائه در واقع می‌تواند برای تشویق "تماس بین دانش‌آموزان و مربیان" استفاده شود. همچنین اصل "بازخورد فوری" را تسهیل می‌کند. آموزش ترکیبی اجرای این اصل را از طریق تعاملات ایمیلی، پاسخ‌های هیات گفتگو و مشارکت‌های دوره، فراهم می‌کند.

تجارب و درک معلمان و دانش‌آموزان از یادگیری ترکیبی

دانش‌آموزان شرکت‌کننده تجربه قبلی نسبتاً کمی با آموزش ترکیبی داشتند، به طوری که تنها ۱۷ درصد از پاسخ‌دهندگان گزارش دادند که قبلاً تجربه آموزش ترکیبی داشته‌اند.

با توجه به مقایسه آموزش ترکیبی با یادگیری حضوری، کیفیت بازخورد دوره‌های آموزش ترکیبی با تدریس سنتی کلاس درس تفاوتی ندارد. در عین حال اظهار نظر برخی مبتنی بر ترجیح بازخورد چهره به چهره به دلیل موثرتر و شخصی‌تر بودن، لزوم گنجاندن عناصر چهره به چهره در رویکردهای آموزش ترکیبی را تقویت می‌کند.

برخی دانش‌آموزان هیچ تفاوتی در میزان و کیفیت تعامل بین دانش‌آموزان، یا بین دانش‌آموزان و مربیان، هنگام مقایسه آموزش ترکیبی با آموزش حضوری احساس نکرده‌اند. از سوی دیگر، وقتی بین یادگیری آنلاین و درون کلاسی رابطه وجود داشته باشد این روش‌های ارائه باعث افزایش و مرتبط بودن با یکدیگر می‌شوند. دانش‌آموزان آموزش ترکیبی را به عنوان روشی درک کردند که به آنها امکان می‌داد با سرعت و زمان خود مطالعه کنند و آنها را تشویق می‌کرد تا در مورد یادگیری خود مستقل تر شوند. عکس العمل دانش‌آموزان به ارائه اطلاعات دوره آنلاین برای تکمیل آموزش سنتی بسیار مثبت است. دانش‌آموزان به طور منظم و مکرر از منابع الکترونیکی با مشکلات دسترسی گزارش شده کمی استفاده می‌کنند. آنها به ویژه برای دسترسی انعطاف پذیر از خانه و محیط آموزشی ارزش قائل هستند.

دانش‌آموزان آموزش ترکیبی را به عنوان یک روش یادگیری انعطاف پذیر شناسایی کردند که به آنها امکان مطالعه خارج از رکز آموزشی را می‌داد. سه مزیت برتر آموزش ترکیبی که توسط دانش‌آموزان انتخاب شده است به موارد زیر مربوط می‌شود:

۱) انعطاف پذیری قادر به انجام تکالیف در هر مکان / در هر زمان.

۲) راحتی عدم نیاز به بارها آمدن به مرکز آموزشی؛

۳) مزایای مولفه آنلاین زمانی که مسئولیت‌های شغلی و سایر تعهدات شرکت در کلاس‌های حضوری را دشوار می‌کند.

درک دانش‌آموزان از انعطاف پذیری آموزش ترکیبی با نظرات باز آنها در مورد مؤثرترین جنبه استفاده از آموزش ترکیبی تقویت شد. یکی از پاسخ‌دهندگان دانشجو اظهار داشت که مؤثرترین جنبه آموزش ترکیبی این است که «استفاده از روش‌های

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مختلف تدریس باعث می‌شود تا درک بهتری از آموزش انجام شود، در نتیجه، ما بیشتر درگیر مطالعه خود هستیم» که هدف کلی استفاده از ترکیب را خلاصه می‌کند. یادگیری به عنوان یک روش ارائه.

همچنین می‌توان گفت آموزش ترکیبی باعث می‌شود تدریس مجدد آن‌ها زائد شود زیرا همه اطلاعات آنلاین هستند و ارتباطات تعاملی/فقدان مستقیم با معلمان کمتر است. یکی از نگرانی‌های عمده استفاده از آموزش ترکیبی به عنوان یک روش ارائه، احتمال کاهش تعامل بین استادان و دانش‌آموزان است. لذا باید چنان باشد که همچنان باید تعامل و تماس‌های فوری با معلمان را حفظ کند.

آموزش ترکیبی انعطاف‌پذیری را برای دانش‌آموزان فراهم می‌کند. استفاده از طیف وسیعی از روش‌های تدریس به یادگیری دانش‌آموزان کمک می‌کند. دانش‌آموزان با سرعت‌ها و سبک‌های یادگیری متفاوت از استفاده از روش‌های مختلف یادگیری به منظور به حداکثر رساندن توانایی و پتانسیل یادگیری خود بهره‌مند شدند. آموزش ترکیبی انعطاف‌پذیری مناسبی دارد. آموزش ترکیبی یک روش ارائه مطلوب است، به ویژه برای دوره‌های آموزش پاره وقت یا از راه دور با دانش‌آموزانی که خارج از سایت تحصیل می‌کنند.

گرچه استادان و مربیان ارسال مطالب را به صورت آنلاین قبل از تدریس برای مطالعه دانش‌آموزان راحت می‌دانند، اما دانش‌آموزان احساس می‌کنند که این کار باعث می‌شود که تدریس مجدد آن مطالب زائد به نظر برسد، زیرا همه اطلاعات از قبل به صورت آنلاین در دسترس هستند. به علاوه، این امر منجر به تعامل کمتر و عدم ارتباط مستقیم بین معلمان و دانش‌آموزان و همچنین بین خود دانش‌آموزان می‌گردد. نگرانی نهایی، که صرفاً توسط دانش‌آموزان مطرح می‌گردد، مربوط به اهمیت آموزش است، بدین معنا که داشتن آموزش کافی مدرسان برای استفاده کامل از آموزش ترکیبی مهم است.

۴. بحث

رایج‌ترین نوع برنامه‌هایی که در گرو آموزش ترکیبی می‌باشند، دوره‌های پاره وقت و دوره‌های آموزش از راه دور هستند که اکثر دانش‌آموزان خارج از مراکز آموزشی و یا دانش‌آموزان در دوران همه‌گیری بیماری‌هایی نظیر COVID-19 در آن شرکت می‌کنند. آموزش ترکیبی همچنین یک روش ارائه محبوب برای دوره‌هایی است که شامل همکاری بین مدارس و سایر موسسات است. چنین نمونه‌هایی می‌تواند شامل دوره‌های مبتنی بر مدارک منطقه‌ای ارائه‌شده در دانشکده‌های مختلف تحصیلات تکمیلی، برنامه‌های کارشناسی ارشد در اراده شده در پردیس‌های مختلف یک دانشگاه، و مدارس آموزش مجازی برای آموزش معلمان مدارس متوسطه باشد. انعطاف‌پذیری یک عنصر حیاتی در چنین برنامه‌هایی است؛ زیرا آنها شامل چندین شریک ارائه مستقر در مکان‌های مختلف و همچنین دانش‌آموزانی هستند که عمدتاً دور از محیط فیزیکی آموزش تحصیل می‌کنند. مهمترین دلایل برای انتخاب آموزش ترکیبی از سوی مراکز آموزشی به عنوان یک روش ارائه درس عبارتند از، انعطاف‌پذیری، کارایی، حمایت از تنوع، افزایش تجربه موسسه آموزشی و فعالیت در زمینه‌های گسترده [۱].

آموزش ترکیبی با ایجاد فرصت‌هایی برای بهبود درک خود از طریق کاوش و تحقیق در مورد موضوعات و موضوعات خاص، تجارب یادگیری دانش‌آموزان را افزایش می‌دهد. این امر یادگیری توسط دانش‌آموز را تشویق می‌کند و به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد تا با سرعت خودشان یاد بگیرند. این به دانش‌آموزان انعطاف‌پذیری بیشتری در یادگیری می‌دهد که به نوبه خود تجارب یادگیری و پیشرفت دانش‌آموزان را بهبود می‌بخشد. با این حال، آموزش ترکیبی نباید صرفاً به عنوان یک معیار

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

اقتصادی برای آموزش دیده شود. علاوه بر این، استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) باید به دقت مورد توجه قرار گیرد. هدف از استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات، کمک به یادگیری دانش آموزان است، نه استفاده از آن برای جایگزینی تعامل ارزشمند بین معلمان و دانش‌آموزان. این بازتاب یافته‌های [۱۷] است که استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات به تنهایی تجارب دانش آموزان را افزایش نمی‌دهد و تنها استفاده مناسب از فناوری اطلاعات و ارتباطات و استراتژی تعاملی دانش آموزان را ارتقا می‌دهد. تجارب یادگیری آموزش ترکیبی نمی‌تواند به طور کامل جایگزین تماس چهره به چهره با دانش آموزان شود که نیاز به اطمینان خاطر و حمایت مستمر از سوی معلمان دارند. در نظرات دانش‌آموزان منعکس شده است که آنها تعامل چهره به چهره را به جای ارتباطات آنلاین ترجیح می‌دهند، زیرا آنها نیاز به تعامل شخصی با معلمان دارند. نمونه‌های موفق آموزش ترکیبی ترکیب خوبی از روش‌های ارائه را تضمین می‌کند که می‌تواند با تمایلات فردی فراگیران، مانند دانش‌آموزان پاره وقت، بزرگسال یا خارج از مدرسه، مطابقت داشته باشد. این به نظر آکادمیک در مورد استفاده از حالت چهره به چهره برای مطالب آموزشی که تمرکز فلسفی دارد و حالت آنلاین برای دانش مبتنی بر مهارت مرتبط است. به منظور توسعه موفقیت آمیز یادگیری ترکیبی، حمایت نهادی حیاتی است. مراکز آموزشی باید برای سرمایه گذاری زمان و منابع برای توسعه و حفظ یک محیط آموزشی ترکیبی موفق آماده باشند. یک تعهد زمانی قابل توجه در مرحله راه اندازی و برای نگهداری مداوم در سراسر آن مورد نیاز است. اگرچه فناوری مهم است، اما مهم‌ترین عنصر برای توسعه موفقیت‌آمیز یادگیری ترکیبی، درک روش‌های یادگیری ترجیحی فراگیران و انواع حمایت‌هایی است که آنها نیاز دارند. بسیار مهم است که برای احترام گذاشتن و شناخت "استعدادها و روش‌های یادگیری متنوع" دانش آموزان اقدام کنیم. علاوه بر این، طراحی آموزش ترکیبی باید از طریق مواد و فعالیت‌های آنلاین نشان دهد که استعدادها و روش‌های یادگیری متنوع درک شده‌اند. همچنین مهم است که بررسی کنیم چگونه ارائه آموزش ترکیبی در سطح مازول یا واحد می‌تواند از یادگیری دانش آموزان در کل برنامه حمایت کند.

۵. نتیجه گیری

این مقاله در مورد مطالعه‌ای گزارش شده است که به بررسی مطالعات صورت گرفته در زمینه استفاده از آموزش ترکیبی برای افزایش تجارب یادگیری دانش آموزان، از دیدگاه سازمانی می‌پردازد. تجارب و درک دانش‌آموزان از آموزش ترکیبی به عنوان یک روش ارائه نیز مورد بررسی قرار گرفت. دلایل استفاده از آموزش ترکیبی بر اساس ماهیت دوره ها و برنامه‌های ارائه شده توسط مراکز آموزشی و مدارس. عوامل ضروری برای موفقیت در توسعه آموزش ترکیبی منابع مناسب، مناسب بودن دوره و حمایت مدیریت ارشد مرکز آموزشی است. به عبارت دیگر، عامل نهادی نقش عمده‌ای در اجرای موفقیت آمیز آموزش ترکیبی ایفا می‌کند، زیرا پشتیبانی مدیریت و تخصیص منابع حیاتی است. مزیت کلیدی استفاده از آموزش ترکیبی به عنوان روش ارائه برای دانش‌آموزان این است که انعطاف‌پذیری یادگیری را برای دانش‌آموزان فراهم می‌کند، که به عامل دیگری که برای اجرای موفقیت‌آمیز ضروری است، یعنی مناسب بودن دوره مرتبط است. آموزش ترکیبی به ویژه برای دوره‌هایی که نسبت بالایی از دانش آموزان پاره وقت دارند خوب عمل می‌کند، زیرا انعطاف پذیری برای آنها حیاتی است. استفاده از آموزش ترکیبی همچنین به چندین اصل آموزشی می‌پردازد، مانند "تشویق یادگیری فعال"، "ارائه بازخورد سریع" و "احترام به استعدادها و روش‌های مختلف یادگیری"، که بیشتر تقویت می‌کند. این دیدگاه که آموزش ترکیبی می‌تواند تجارب یادگیری دانش آموزان را افزایش دهد. دانش آموزان قبل از همه‌گیری بیماری کرونا تجربه نسبتاً محدودی از آموزش ترکیبی داشتند. با این حال، آنها

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

این روش ارائه را به خوبی پذیرفتند. اگرچه برخی دانش‌آموزان تفاوت زیادی بین آموزش ترکیبی و یادگیری حضوری از نظر تعامل بین دانش‌آموزان و معلمان و یا در بین دانش‌آموزان نمی‌بینند، ولی به صراحت اعلام می‌کنند که همچنان خواهان تعامل چهره به چهره با مربیان خود هستند. مربیان و دانش‌آموزان نظرات مشابهی در مورد آموزش ترکیبی دارند و هر دو دریافته‌اند که مزیت اصلی این روش انعطاف‌پذیری آن است. تفاوت اصلی بین نظرات آنها حول موضوع در دسترس قرار دادن مطالب تدریس شده در اینترنت است. در حالی که مربیان بر این باورند که این عمل برای دانش‌آموزان راحتی ایجاد می‌کند، برخی دانش‌آموزان آن را موجب زائد کردن تدریس‌ها می‌دانستند. بنابراین برای مدرسان مهم است که به دقت بررسی کنند که چه زمانی و چگونه مطالب خود را به صورت آنلاین منتشر کنند.

بر اساس یافته‌های این پژوهش، می‌توان توصیه‌های متعددی در مورد استفاده از آموزش ترکیبی به عنوان روش تدریس ارائه کرد. برای همکارانی که در آینده قصد استفاده از آموزش ترکیبی را دارند، پیشنهاد می‌شود که سبک تدریس باید ساده باشد، اما افراد باید برای تجربی بودن آماده باشند. ماژول‌ها و دوره‌های مختلف به شکل‌های متفاوتی از آموزش ترکیبی نیاز دارند تا متناسب با دوره، محتوا و نیازهای دانش‌آموزان باشد. بنابراین، داشتن یک رویکرد انعطاف‌پذیر مهم است. افراد همچنین باید تلاش کنند تا درک کنند که چگونه دانش‌آموزان به مواد و منابع دسترسی دارند و از آنها استفاده می‌کنند تا یک ماژول آموزش ترکیبی طراحی کنند که با ترجیحات و انتظارات دانش‌آموزان مطابقت داشته باشد. معلمان در زمینه‌های آموزش ترکیبی باید نه تنها بر ظرفیت‌های فنی و عملکرد مواد و فعالیت‌های آنلاین تمرکز کنند، بلکه باید به دنبال درک درک دانش‌آموزان از محیط آموزش ترکیبی نیز باشند. و مشخص کنید که چگونه با موفقیت از یادگیری دانش‌آموزان در کل دوره حمایت می‌کند. جنبه مهم دیگر برای توسعه آموزش ترکیبی که از مطالعه حاضر پدیدار شد، اهمیت عدم ایجاد فرضیات بود. رویکردی که برای یک ماژول کار می‌کند ممکن است برای دیگری کارایی نداشته باشد. دانش‌آموزان در رشته‌های مختلف ممکن است سبک‌های یادگیری ترجیحی متفاوتی در واحدهای مختلف داشته باشند، بنابراین ممکن است به روش‌های آموزشی و یادگیری متفاوتی نیاز داشته باشند. همچنین ارائه آموزش‌های کافی برای دانش‌آموزان و معلمان که تازه به آموزش ترکیبی می‌پردازند بسیار مهم است.

اولین پیشنهاد برای مؤسساتی که قصد اجرای آموزش ترکیبی را دارند این است که باید نسبت به سرمایه‌گذاری زمان، تلاش و منابع مورد نیاز برای توسعه و اجرا واقع بین باشند. مؤسسات باید خط مشی، برنامه ریزی، منابع، برنامه ریزی و سیستم‌های پشتیبانی لازم را ایجاد کنند تا اطمینان حاصل شود که ابتکارات آموزش ترکیبی موفق هستند. منابع مورد نیاز صرفاً به دستیابی به تجهیزات و فناوری محدود نمی‌شود، بلکه به منابع انسانی مورد استفاده در توسعه و مدیریت اجرای آموزش ترکیبی نیز اشاره دارد. همچنین ارائه آموزش فناوری و پشتیبانی برای دانش‌آموزان و همچنین توسعه حرفه‌ای برای معلمان که از آموزش ترکیبی استفاده خواهند کرد، مهم است. برنامه توسعه باید به معلمان بیاموزد که چگونه دوره‌های خود را دوباره طراحی کنند، موثرترین راه برای ارائه دوره‌های خود به صورت آنلاین و همچنین استفاده موثر از فناوری.

۶. مراجع

۱- Poon, J. (20۱۳). *experiences. Journal of online learning and teaching*, 9(2), 271-288.

۲- Richardson, J. A., & Turner, A. (2000). A Large-scale 'local' evaluation of students' learning experiences using virtual learning environments. *Journal of Educational Technology & Society*, 3(4), 108-1۲۵.

۳- Piri, M., Shahi, A., & Bargi, I. (2019). The Relationship Between the Quality of Students' Learning Experiences in the Sense of Belonging to the School with the Mediating Role of Attitude Toward the Curriculum. *Journal of Curriculum Studies*, 14(53), 55-76.

۴- Griesemer, J. A. (2012). Using social media to enhance students' learning experiences. *Quality approaches in higher education*, 3(1), 8-11.

۵- Yanes, N., Mostafa, A. M., Ezz, M., & Almuayqil, S. N. (2020). A machine learning-based recommender system for improving students learning experiences. *IEEE Access*, 8, 201218-2۰۱۲۳۵.

۶- Warfvinge, P., Löfgreen, J., Andersson, K., Roxå, T., & Åkerman, C. (2022). The rapid transition from campus to online teaching—how are students' perception of learning experiences affected?. *European Journal of Engineering Education*, 47(2), 211-229.

۷- Tian, M., Lu, G., & Li, L. (2022). Assessing the quality of undergraduate education for international students in China: A perspective of student learning experiences. *ECNU Review of Education*, 5(1), 65-8۸.

۸- Almusharraf, N., & Khahro, S. (2020). Students satisfaction with online learning experiences during the COVID-1۹. *International Journal of Research in Education*, ۱۵(۲۱), ۲۴۶-۲۶۶. DOI: 10.1080/09735070.2013.11886459

۹- During Cooperative Learning and Large-Group Instruction, *The Journal of Educational Research*, 97:3, 123-۱۳۴, DOI: 1۰.۳۲۰۰/۱۰۰۰۰.۹۷.۳.۱۲۳-۱۳۴

۱۰- *Practice: Literature Review, Studies on Ethno-Medicine*, 7:3, 181-185, DOI: 10.1080/09735070.2013.11886459

۱۱- Jonas, D., & Burns, B. (2010). The transition to blended e-learning. *Changing the focus of educational delivery in children's pain management. Nurse Education in Practice* 10(1), 1-۷. DOI: 1۰.۱۰۱۶/۱۰۰۰۰.۲۰۰۹.۰۱.۰۱۵

۱۲- Den, J.-C., & Lee, C.-Y. (2011). Exploring problem solving patterns and their impact on learning achievement in a blended learning environment. *Computers & Education*, 56(1), 138-۱۴۵. doi:10.1016/j.compedu.2010.08.012

۱۳- *Nurse Education Today*, 32(4), 464-4۶۸. DOI: 1۰.۱۰۱۶/۱۰۰۰۰.۲۰۱۱.۰۵.۰۱۴

۱۴- Donnelly, R. (2010). Harmonizing technology with interaction in blended problem-based learning. *Computers & Education*, 54(2), 350-3۵۹. DOI: 1۰.۱۰۱۶/۱۰۰۰۰.۲۰۰۹.۰۸.۰۱۲

۱۵- *http://cdl.ucf.edu/research/rite/dl-impact-evaluation*

۱۶- *Distance Education*, 33(3), 381-413. doi:10.1080/01587919.2012.723166

۱۷- López-Pérez, M. V., Pérez-López, M. C., & Rodríguez-Ariza, L. (20۱۱). دانشجویان و درک آن‌ها از نتایج آموزش: Students' perceptions and their relation to outcomes. Computers & Education, 56(3), 818-۸۲۶.
doi:10.1016/j.compedu.2010.10.023